

Poštovani čitatelji!

Kao i svake godine u ovo vrijeme, nagrađeni su proizvođači najboljih kukuruznih silaža u Republici Hrvatskoj. U Centru za kontrolu kvalitete stočarskih proizvoda Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu 4. srpnja 2024. održana je prezentacija rezultata 7. natjecanja u kvaliteti kukuruzne silaže u Republici Hrvatskoj. Riječ je o projektu koji HAPIH već sedam godina provodi u suradnji s jedinicama regionalne samouprave - županijama, a uključuje kontrolu kvalitete kukuruzne silaže s najboljih gospodarstava u proizvodnji mlijeka na području županija koje se na poziv HAPIH-a uključe u projekt. Cilj je projekta Natjecanje u kvaliteti kukuruzne silaže podignuti razinu svijesti proizvođača mlijeka o potrebi kontrole kvalitete stočne hrane, u ovom slučaju kukuruzne silaže kao osnovnog krmiva u obroku mliječnih krava na većini gospodarstava koja se bave proizvodnjom mlijeka. Čestitamo svim nagrađenim proizvođačima i podsjećamo ih kako su im HAPIH-ovi stručnjaci svojim stručnim znanjima i vještinama svakodnevno na raspolaganju. Radi ujednačavanja ocjenjivanja prvotelki, Centar za stočarstvo HAPIH-a kontinuirano organizira edukacije ocjenjivača. Tako su Savez udruga hrvatskih uzgajivača holstein goveda i Centar za stočarstvo HAPIH-a organizirali godišnju edukaciju o ocjeni vanjštine holstein krava 13. lipnja 2024. u Đakovu. Na edukaciji su sudjelovali ocjenjivači vanjštine iz Centra za stočarstvo te zainteresirani uzgajivači. Edukaciju je vodio jedan od najcjenjenijih

jih europskih ocjenjivača vanjštine Zsolt Körösi, voditelj uzgoja u Mađarskom holstein savezu i član radne grupe pri Svjetskom i Europskom savezu uzgajivača holstein goveda. Cilj je edukacije usklađivanje ocjenjivanja prema WHFF i EHRC standardima, koji su također dio ICAR-ovih pravila za ocjenu vanjštine, kao i dopuna postojećega nacionalnog sustava ocjene prema tim međunarodnim standardima. O detaljima se svakako informirajte u prilogu.

U članku o proizvodnji ovčjega i kozjeg mlijeka u EU i RH doznajte što se promijenilo prema podacima u 2023. godini. Naime, Europski parlament usvojio je Rezoluciju o stanju i budućnosti sektora ovčarstva i kozarstva u EU, čime je ovaj

sektor istaknut kao vrlo osjetljiv i zahtijeva pomno planiranje i donošenje mjera poljoprivredne politike koje će mu omogućiti opstojnost i napredak. Između ostalog, u Rezoluciji se ističu niska profitabilnost sektora, visoka sezonalnost i nedostatak kvalificirane radne snage. Podaci o broju ovaca i koza za 2023. rezultat su predviđanja, jer se službeni podaci u Eurostatu objavljuju s velikom odgodom u odnosu na ostale vrste životinja.

Doc. dr. sc. Darja Sokolić

Impressum: Glavna i odgovorna urednica:

Doc. dr. sc. Darja Sokolić

Urednički odbor: Sara Mikrut Vunjak, dipl.iur.,
dr.sc. Zdenko Ivkić, Ivica Vranić, struč.spec.ing.agr.,
Davor Pašalić, dr.med.vet., dr.sc. Marija Špehar,
dr.sc. Dragan Solić, Josipa Pavičić, dipl.ing.agr.,
Vatroslav Tissauer, dipl.ing.polj.univ.spec.oec.
Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu,
Vinkovačka cesta 63c, 31000 Osijek
MB: 2528614 | OIB: 35506269186,
IBAN: HR1210010051863000160

U ovom broju donosimo

- 2 Nagrađeni proizvođači najboljih kukuruznih silaža u Republici Hrvatskoj
- 4 Pravilno otkrivanje nesteonih krava
- 5 U Đakovu održana radionica o ocjeni vanjštine holstein krava
- 6 Proizvodnja ovčjega i kozjeg mlijeka u EU i RH u 2023.

Nagrađeni proizvođači najboljih kukuruznih silaža u Republici Hrvatskoj

Cilj je projekta Natjecanje u kvaliteti kukuruzne silaže podignuti razinu svijesti proizvođača mlijeka o potrebi kontrole kvalitete stočne hrane

> Ivica Vranić, mag.ing.agr.

Centar za kontrolu kvalitete stočarskih proizvoda, ivica.vranic@hapih.hr

U Centru za kontrolu kvalitete stočarskih proizvoda Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu 4. srpnja 2024. održana je prezentacija rezultata 7. natjecanja u kvaliteti kukuruzne silaže u Republici Hrvatskoj. Riječ je o projektu koji HAPIH već sedam godina provodi u suradnji s jedinicama regionalne samouprave - županijama, a uključuje kontrolu kvalitete kukuruzne silaže s najboljih gospodarstava u proizvodnji mlijeka na području županija koje se na poziv HAPIH-a uključe u projekt.

Cilj je projekta Natjecanje u kvaliteti kukuruzne silaže podignuti razinu svijesti proizvođača mlijeka o potrebi kontrole kvalitete stočne hrane, u ovom slučaju kukuruzne silaže kao osnovnog krmiva u obroku mliječnih krava na većini gospodarstava koja se bave proizvodnjom mlijeka. Naime, pravilno organizirana hranidba, temeljena na uravnoteženom obroku, jedan je od osnovnih preduvjeta za osiguranje dobrog zdravlja i maksimalne proizvodnje domaćih životinja. Kako bi se obrok uskladio s potrebama životinja, potrebno je poznavati njihove proizvodne potrebe te sastav i kvalitetu krmiva kojima se te životinje hrane.

Svjesni činjenice da proizvođači bez podrške institucija i struke ne mogu postignuti isplativost proizvodnje i konkurentnost na tržištu, HAPIH im kroz projekt Natjecanje u kvaliteti kukuruzne

Pravilno organizirana hranidba, temeljena na uravnoteženom obroku, jedan je od osnovnih preduvjeta za osiguranje dobrog zdravlja i maksimalne proizvodnje domaćih životinja

silaže nastoji pružiti snažnu stručnu podršku u tom smislu. Nakon provedenih laboratorijskih ispitivanja uzoraka kukuruzne silaže svaki proizvođač dobije opširno ispitno izvješće koje može sam ili uz pomoć stručnih službi koristiti kao temelj za pripremu uravnoteženog

obroka za svoje životinje ili za uklanjanje eventualnih nedostataka u pripremi krmne. Analize uzoraka kukuruzne silaže odrađene su u Središnjem laboratoriju za kontrolu kvalitete meda i stočne hrane u Poljani Križevačkoj naprednom FT-NIR tehnologijom.

Tablica 1. Pregled nagrađenih proizvođača kukuruzne silaže

IME I PREZIME/NAZIV	OPĆINA/GRAD	ŽUPANIJA	BODOVA	PLAKETA
ENA d.o.o.	Gundinci	Brodsko-posavska	92	ZLATNA
Josip Trgovac	Ivanska	Bjelovarsko-bilogorska	90	ZLATNA
Mirko Vuksanović	Gundinci	Brodsko-posavska	90	ZLATNA
Ružica Loborčec	Hrašćina	Krapinsko-zagorska	90	ZLATNA
Antonio Panić	Koprivnica	Koprivničko-križevačka	89	SREBRNA
Darko Galović	Peteranec	Koprivničko-križevačka	89	SREBRNA
Vlado Švarc	Kaptol	Požeško-slavonska	89	SREBRNA
ĐIDO - obrt u poljoprivredi	Đakovo	Osječko-baranjska	89	SREBRNA
Jovan Karapandža	Tordinci	Vukovarsko-srijemska	89	SREBRNA
ZDULE OBRT	Velika Kopanica	Brodsko-posavska	89	SREBRNA
Dejan Perić	Viškovci	Osječko-baranjska	89	SREBRNA
Blaženko Volarić	Selnica	Krapinsko-zagorska	89	SREBRNA
OG Peteani	Kršan	Istarska	88	BRONČANA
Lactis d.o.o.	Đakovo	Osječko-baranjska	88	BRONČANA
Dominik Dombaj	Petrijanec	Varaždinska	88	BRONČANA
Ivan Špišić	Pisarovina	Zagrebačka	88	BRONČANA
Farma muznih krava Orlovnjak	Antunovac	Osječko-baranjska	88	BRONČANA

Analize uzoraka kukuruzne silaže odrađene su u Središnjem laboratoriju za kontrolu kvalitete meda i stočne hrane u Poljani Križevačkoj naprednom FT-NIR tehnologijom

Tijekom sedam godina provedbe, projekt Natjecanje u kvaliteti kukuruzne silaže jedinice regionalne samouprave ali i sami proizvođači prepoznali su kao kvalitetan i uspješan. U ovogodišnjem natjecanju sudjelovalo je 12 županija pa je na taj način u projekt bilo uključeno

275 gospodarstava koja se bave proizvodnjom mlijeka, a kojima je županija platila troškove laboratorijskog ispitivanja kvalitete silaže. Po 25 uzoraka pristiglo je iz Bjelovarsko-bilogorske, Koprivničko-križevačke, Zagrebačke, Osječko-baranjske, Vukovarsko-srijem-

ske, Varaždinske, Brodsko-posavske, Međimurske i Krapinsko-zagorske županije, dok je 20 uzoraka prikupljeno u Požeško-slavonskoj i Virovitičko-podravskoj te 10 u Istarskoj županiji.

Opća je ocjena da je kvaliteta kukuruznih silaža bolja nego prijašnjih godina. Ukupno je 17 proizvođača za kvalitetu svoje kukuruzne silaže nagrađeno zlatnom, srebrnom, odnosno brončanom plaketom. Valja naglasiti da nagrađeni proizvođači dolaze iz 10 različitih županija, od Slavonije, preko središnje do sjeverozapadne Hrvatske. Pregled nagrađenih proizvođača kukuruzne silaže prikazan je u tablici.

PRAVOVREMENO OTKRIVANJE NE STEONIH KRAVA

PREDNOST TESTIRANJA STEONOSTI IZ UZORAKA MLIJEKA

Laboratorijska ispitivanja u svrhu otkrivanja ne steonih krava provode se iz samo nekoliko kapi mlijeka u bilo kojem trenutku tijekom gestacije. Prednost ispitivanja iz uzoraka mlijeka je pravovremeno otkrivanje ne steonih krava s ciljem ušteda i povećanja proizvodnje mlijeka. Test se lako može provesti iz **uzoraka mlijeka koji se upućuju na rutinske analize**, izbjegavajući na taj način dodatno uzorkovanje i dodatni stres za životinje.

PROFITI VEĆI UZ SMANJENJE BROJA NE STEONIH KRAVA

€ 5,000,-

10 dana

€ 10,000,-

20 dana

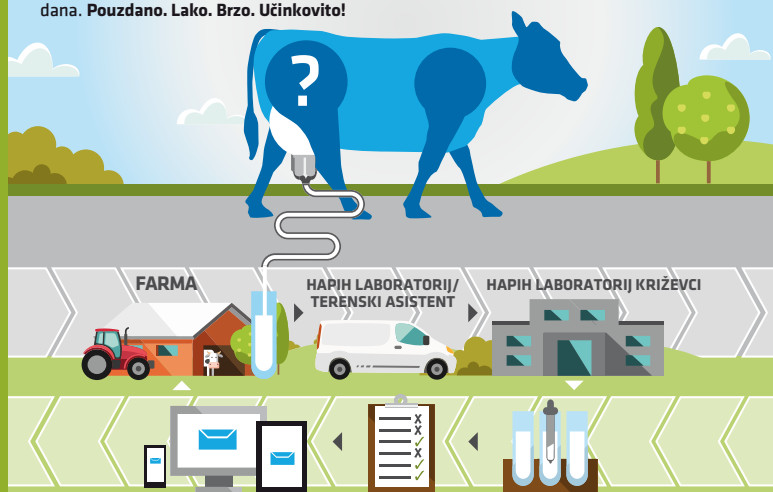
prosječno povećanje profita za farmu sa 100 krava

¹⁾ De Vries et al, *Economics of improved reproductive performance in dairy cattle* (Publication AN 156), Gainesville FL, University of Florida Institute of Food and Agriculture Science, 2005

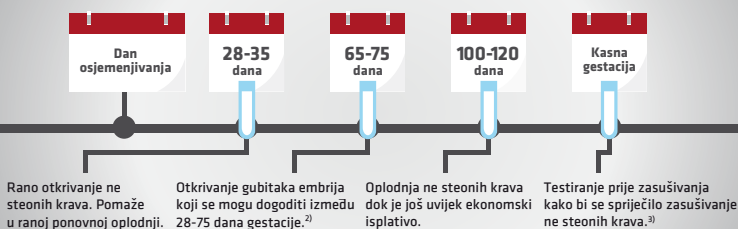

LAKO PRIMJENJIVO U RUTINSKOJ KONTROLI MLIJEČNOSTI

Ako želite kravu testirati na steonost o tome obavijestite svog terenskog asistenta ili kontaktirajte laboratorij. Test se može napraviti uz rutinsku laboratorijsku analizu kontrole mliječnosti kravljeg mlijeka. Nakon uzimanja uzoraka, u roku od nekoliko dana rezultati testa su vidljivi na <https://stoka.hpa.hr/posjednik/login.aspx> i poslani putem Hrvatske pošte. Laboratorij preporučuje testiranje uzoraka mlijeka odmah nakon 28., oko 70. i oko 100. dana. **Pouzdana. Lako. Brzo. Učinkovito!**

PREDNOSTI OTKRIVANJA KROZ GESTACIJU

²⁾Vasconcelos et al 1997. ³⁾In addition, prevent pregnant cows from being sent to slaughter

PROVJERENO OD FARMERA DILJEM SVIJETA

>28,000,000
U SVIJETU
IZVRŠENIH TESTOVA

Za više informacija:

Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu, Centar za kontrolu kvalitete stočarskih proizvoda, Poljana Križevačka 185, 48260 Križevci, tel: 048/279-063; -072, e-mail: lksh@hapih.hr

U Đakovu održana radionica o ocjeni vanjštine holstein krava

> **Drago Udbinac, struč.spec.ing.agr.**
Centar za stočarstvo, drago.udbinac@hapih.hr

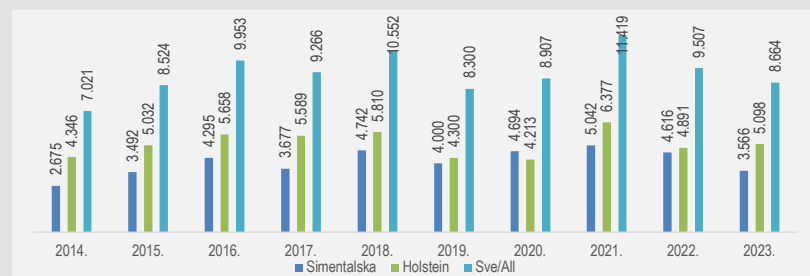
Ocjena vanjštine krava provodi se u simentalskoj i holstein pasmini prema preporukama ICAR-a i međunarodnih pasminskih udruženja (Europski savez uzgajivača simentalškoga goveda - EVF i Svjetski savez uzgajivača holstein goveda - WHFF). Prikupljeni podaci koriste se za upravljanje stadom (menadžment) i genetsko vrednovanje. Ocjena vanjštine krava obavlja se prema Radnoj uputi za ocjenu vanjštine prvotelki simentalške i holstein pasmine goveda, a podaci se prikupljaju putem dlanovnika aplikacije.

Tijekom 2023. godine djelatnici Centra za stočarstvo HAPIH-a ocijenili su ukupno vanjštinu 8664 prvotelki, od kojih je 3566 prvotelki simentalške pasmine i 5098 prvotelki holstein pasmine.

Radi ujednačavanja ocjenjivanja prvotelki, Centar za stočarstvo HAPIH-a kontinuirano organizira edukacije ocjenjivača. Tako su Savez udruuga hrvatskih uzgajivača holstein goveda i Centar za stočarstvo HAPIH-a organizirali godišnju edukaciju o ocjeni vanjštine holstein krava 13. lipnja 2024. u Đakovu. Na edukaciji su sudjelovali ocjenjivači vanjštine iz Centra za stočarstvo te zainteresirani uzgajivači. Edukaciju je vodio jedan od najcjjenjenijih europskih ocjenjivača vanjštine Zsolt Kőrösi (Mađarska), voditelj uzgoja u Mađarskom holstein savezu i član radne grupe pri Svjetskom i Europskom savezu uzgajivača holstein goveda (WHFF i EHRC).

Cilj je edukacije usklađivanje ocjenjivanja prema WHFF i EHRC standardima, koji su također dio ICAR-ovih (ICAR - International Committee for Animal Recording) pravila za ocjenu vanjštine, kao i dopuna postojećega nacionalnog sustava ocjene prema tim međunarodnim standardima.

Edukacija se sastojala od teoretskog dijela, održanog u prostorijama Centra

Grafikon 1. Ukupan broj ocijenjenih prvotelki prema godini
Izvor: HAPIH

za stočarstvo i SUHUU-a u Đakovu, na kojem je Zsolt Kőrösi predstavio sustav ocjene pojedinačnih i zajedničkih svojstava, te novosti i preporuke za ocjenu dodatnih svojstava.

Praktični dio održan je na farmi Agro Bovis u Ivanovcima Đakovačkim. Ocjenjivači su uz vodstvo Kőrösija ocijenili nekoliko krava različite dobi, a sve kako bi uskladili ocjenjivanje prema međunarodnom standardu.

Ocjenjivači vanjštine iz Centra za stočarstvo godišnje ocijene oko 5000 holstein prvotelki. Time se dobivaju vrlo vrijedni podaci koji pridonose selekciji i provedbi uzgojnog programa holstein pasmine, na čemu zajednički rade SUHUU kao priznato uzgojno udruženje i Centar za stočarstvo kao treća strana u provedbi specifičnih aktivnosti, među kojima je ocjena vanjštine jedna od značajnijih.

Proizvodnja ovčjega i kozjeg mlijeka u EU i RH u 2023.

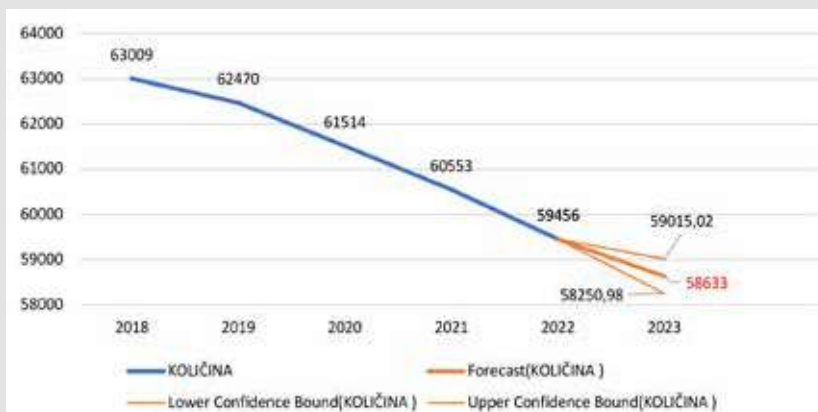
Podaci o broju ovaca i koza za 2023. rezultat su predviđanja, jer se službeni podaci u Eurostatu objavljuju sa velikom odgodom u odnosu na ostale vrste životinja

> Dr.sc. Dragan Solić

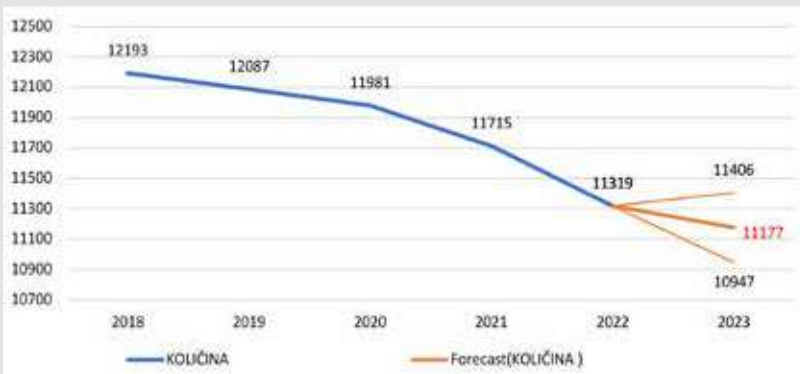
Centar za stočarstvo, drago.solic@hapih.hr

U Europskoj uniji je oko od 70 milijuna grla ovaca i koza (84% ovaca i 16% koza). Europski parlament usvojio je Rezoluciju o stanju i budućnosti sektora ovčarstva i kozarstva u EU (2017/2117(INI)), čime je ovaj sektor istaknut kao vrlo osjetljiv i zahtijeva pomno planiranje i donošenje mjera poljoprivredne politike koje će mu omogućiti opstojnost i napredak. Između ostalog u Rezoluciji se ističu niska profitabilnost sektora, visoka sezonalnost i nedostatak kvalificirane radne snage. Podaci o broju ovaca i koza za 2023. rezultat su predviđanja, jer se službeni podaci u Eurostatu objavljuju

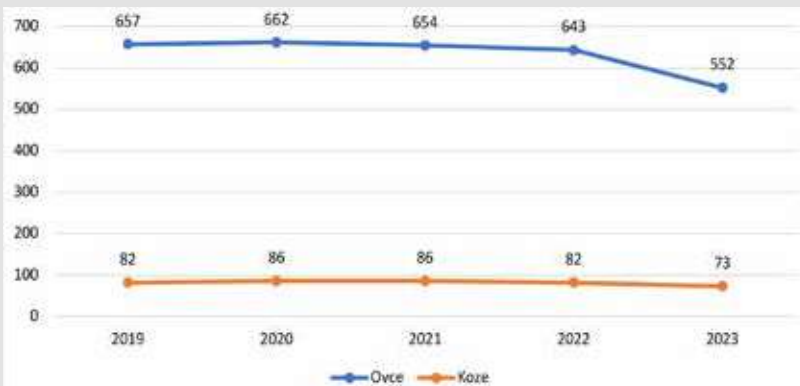

Grafikon 1. Kretanje broja ovaca u EU (u 000 grla)
Izvor: Eurostat do 2022. godine

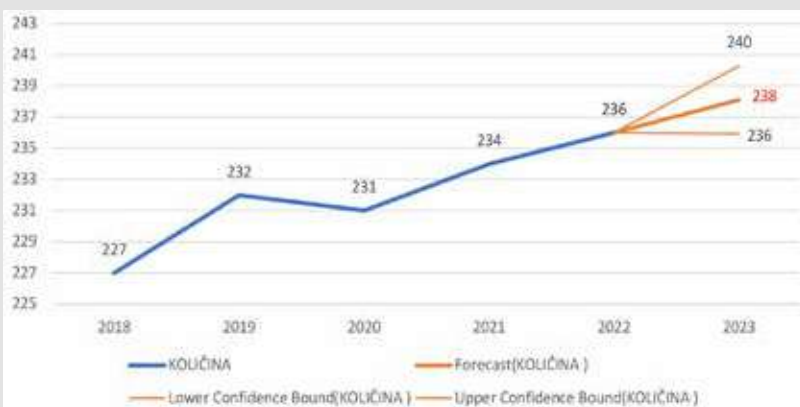
Grafikon 2. Kretanje broja koza u EU (u 000 grla)

Izvor: Eurostat do 2022. godine

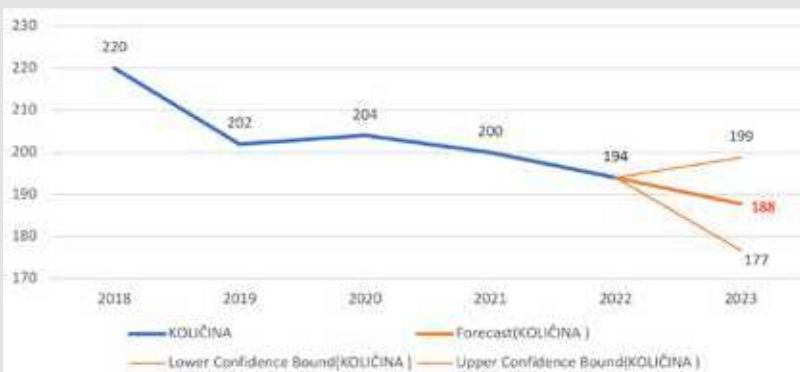
Grafikon 3. Kretanje broja ovaca i koza u RH (u 000 grla)

Izvor: DZS

Grafikon 4. Proizvodnja sireva od ovčjeg mlijeka u EU (u 000 tona)

Izvor: Eurostat do 2022. godine

Grafikon 5. Proizvodnja sireva od kozjeg mlijeka u EU (u 000 tona)

Izvor: Eurostat do 2022. godine

Europski parlament usvojio je Rezoluciju o stanju i budućnosti sektora ovčarstva i kozarstva u EU, čime je ovaj sektor istaknut kao vrlo osjetljiv i zahtijeva pomno planiranje i donošenje mjera poljoprivredne politike koje će mu omogućiti opstojnost i napredak

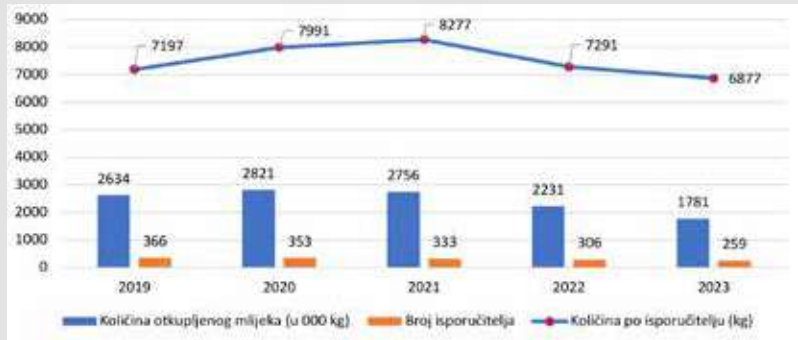

sa velikom odgovod u odnosu na ostale vrste životinja. Prema predviđanjima, tijekom 2023. smanjen je broj ovaca za 1,4%, a broj koza za 1,3% u odnosu na 2022. godinu (grafikoni 1 i 2).

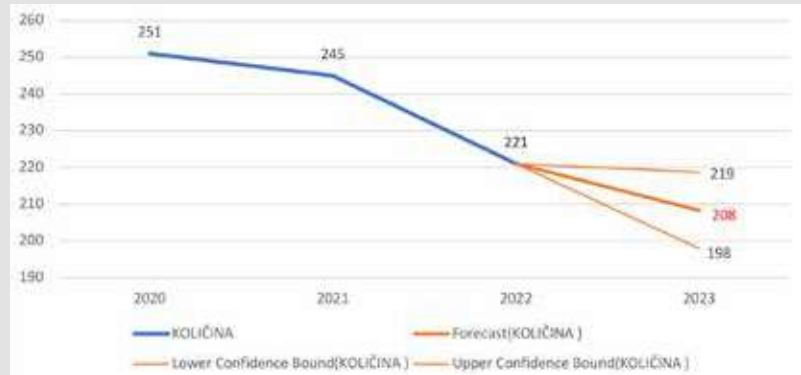
Proizvedeno ovčje i kozje mlijeko uglavnom se koristi za proizvodnju sireva. Očekuje se povećanje proizvodnje ovčjih sireva u 2023. za 0,9% i smanjenje proizvodnje kozjih sireva za 3,2% u odnosu na 2022. godinu (grafikoni 4 i 5).

Broj ovaca u RH je tijekom 2023. godine smanjen za 14,2%, a broj koza za 11,0% (grafikon 3).

U 2023. godini u RH su otkupljena 1.780.984 kg ovčjeg mlijeka (-20,2%

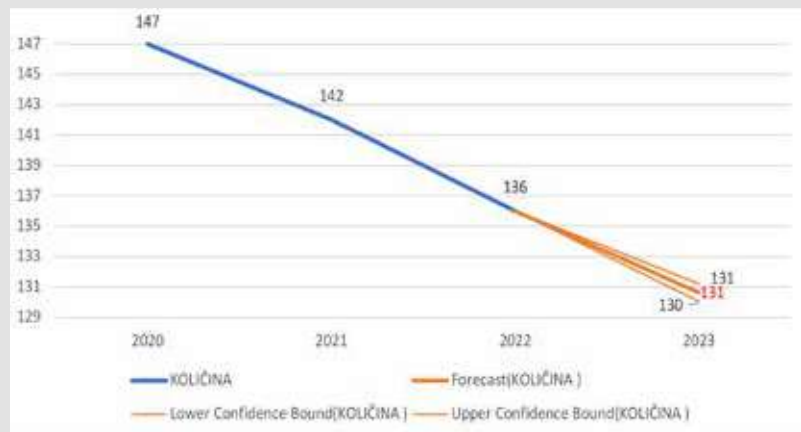
Grafikon 6. Kretanje broja isporučitelja i isporučenih količina ovčjeg mlijeka (2019.-2023.) Izvor: MP

Grafikon 7. Proizvodnja sireva od ovčjeg mlijeka u RH (u 000 tona) Izvor: DZS do 2022. godine

Grafikon 8. Kretanje broja isporučitelja i isporučenih količina kozjeg mlijeka (2019.-2023.) Izvor: MP

Grafikon 9. Proizvodnja sireva od kozjeg mlijeka u RH (u 000 tona) Izvor: DZS

prema 2022.) i 3.144.425 kg kozjeg mlijeka (-11,6% prema 2022.). Tijekom 2023. smanjen je broj isporučitelja ovčjeg (-15,4%) i kozjeg mlijeka (-14,8%). Smanjena je i količina po isporučitelju ovčjeg mlijeka (-5,7%), a povećana količina kozjeg mlijeka (+20,4%) (grafikoni 6 i 7).

Shodno smanjenju proizvodnje ovčjega i kozjeg mlijeka smanjuje se i proizvodnja sireva (grafikoni 8 i 9). Očekuje se smanjenje proizvodnje ovčjih sireva za 5,7%, a kozjih za 3,7%.